

УДК 347.91./95

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ-ПОДІЇ ЯК СКЛADOVA ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ

Братель О.Г., к. ю. н.,
доцент, докторант
Національна академія внутрішніх справ

У науковій статті розглянуті поняття та види юридичних фактів-подій в аспекті розвитку цивільних процесуальних правовідносин. Досліджено процесуальні особливості впливу юридичних фактів-подій на виникнення, зміну або припинення цивільних процесуальних правовідносин.

Ключові слова: подія, юридичні факти, юридичні факти-події, цивільні процесуальні правовідносини.

В научной статье рассмотрено понятие и виды юридических фактов-событий в аспекте развития гражданских процессуальных правоотношений. Исследованы процессуальные особенности влияния юридических фактов-событий на возникновение, изменение или прекращение гражданских процессуальных правоотношений.

Ключевые слова: событие, юридические факты, юридические факты-события, гражданские процессуальные правоотношения.

Bratel O.G. LEGAL FACTS AS A COMPONENT OF EVENTS CIVIL PROCEDURE LEGAL FACTS

In the scientific article concept and types of legal facts events in terms of civil procedural legal. Studied procedural peculiarities of legal facts influence events on occurrence, change or termination of civil legal proceedings.

Key words: event, legal facts, legal facts-events, civil procedural legal relationships.

Постановка проблеми. Теорія юридичних фактів значного поширення набула в сфері сучасних правовідносин. Багато поколінь науковців присвятили свої інтелектуальні праці дослідженню поняття, змісту та класифікації юридичних фактів з метою забезпечення розвитку правової науки та задоволення потреб юридичної практики. Вивчення самого явища «юридичні факти» дозволяє зрозуміти та осмислити механізми зародження та подальшого розвитку правових відносин. У своїй більшості питання юридичних фактів розглядаються в монографіях, дисертаціях, статтях, підручниках із теорії держави і права, а також у галузевих юридичних науках шляхом дослідження самого поняття юридичних фактів та здійснення їх різноглибинної класифікації. Окреме місце юридичні факти посідають в теорії та практиці цивільного процесуального права, а практичний зміст і наукова цінність теорії цивільних процесуальних фактів полягає в тому, що вона вивчає один із аспектів фактичної обґрунтованості правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин. Відсутність глибинних та вузько галузевих наукових досліджень питань теорії процесуальних юридичних фактів обумовлює приділення окремої уваги вказаному правовому явищу в умовах постійної зміни та удосконалення вітчизняного цивільного процесуального законодавства.

Ступінь розробленості проблеми. Загальні питання визначення поняття, видів та класифікації юридичних фактів на різних етапах розвитку правової науки розглядалися такими науковцями як: С.С. Алексєєв, С.А. Зінченко, З.Д. Іванова, В.Б. Ісаков, М.С. Кельман, О.О. Красавчиков, О.Г. Мурашин, О.В. Петришин, М.А. Рожкова, О.Ф. Скакун, А.К. Стальгевич, Р.О. Халфіна, М.В. Цвік та інші. Разом з тим юридичні факти, як право-

ве явище, не піддавалися глибинному аналізу саме з позицій їх місця та значення для сфери цивільних процесуальних відносин.

Мета статті полягає у визначенні окремих аспектів впливу «події», як одного з видів юридичних фактів на виникнення, зміну або припинення цивільних процесуальних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Під юридичними фактами в цивільному процесуальному праві прийнято розуміти передбачені процесуальними нормами певні життєві обставини, з якими пов'язується виникнення, зміна або припинення цивільних процесуальних правовідносин.

Складність дослідження такого правового явища, як «процесуальні юридичні факти» обумовлюється спорідненістю цих юридичних фактів із цивільно-правовими юридичними фактами, а тому з впевненістю можна говорити, що юридичні факти в цивільному праві є базисом для реалізації процесуальних юридичних фактів.

У спеціальній юридичній літературі наводяться різні класифікації ознаки юридичних фактів. Не вдаючись до питань змістовної класифікації юридичних фактів зупинимось лише на найбільш відомому поділі юридичних фактів за вольовим критерієм, а саме, поділі на дії та події.

Зауважимо, що серед юристів одним із перших класифікацію юридичних фактів за вольовою ознакою здійснив Є.В. Васьковський, поділяючи їх на дії і події [1, с. 98].

Дії – це конкретні життєві обставини, що залежать від волі людини та безпосередньо нею втілюються. Вони є різновидом правомірної свідомої поведінки суб'єкта правовідносин, яка своїм вольовим характером відрізняється від інших проявів існування особи (рефлексів, інстинктів тощо). У свою чергу, неправомірною поведінкою суб'єкта правовідно-

син також може обумовлювати настання певних процесуальних юридичних фактів.

Події – це конкретні життєві обставини, що виникають та існують незалежно від волі людини та непідвладні їй. Життєві обставини у вигляді подій можуть набувати юридичного значення у випадках прямого посилання на них у законодавчих актах або в договорах як таких, що породжують правові наслідки.

Великий тлумачний словник сучасної української мови слово «подія» тлумачить як те, що порушує усталений звичайний хід життя; що-небудь важливе, видатне [2, с. 1009].

З огляду на окреслену мету цієї наукової статті події, як юридичний факт, часто виступають підставами виникнення, зміни або припинення цивільних процесуальних правовідносин. Особливість реалізації подій в цивільному процесуальному праві полягає в їх не безпосередньому, а опосередкованому прояві в результаті вчинення відповідних процесуальних дій учасниками цивільного процесу.

Настання певної події, як життєвої обставини, прямо не обумовлює настання процесуальних юридичних наслідків. Опосередкований характер події є підставою для вчинення відповідних процесуальних дій суду, зокрема, смерть позивача або відповідача при розгляді цивільної справи, якщо спірне правовідношення не допускає правонаступництва, є підставою для закриття провадження у справі (п. 6 ч. 1 ст. 205 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України)). Отже, сам по собі факт смерті особи прямо не породжує жодних наслідків для цивільного процесу. Для настання процесуальних юридичних наслідків необхідне вчинення комплексу процесуальних дій: подання заінтересованою стороною (правонаступником) у справі свідоцтва про смерть сторони процесу та винесення судом відповідної ухвали про закриття провадження у справі (у випадку, коли спірні правовідносини між сторонами не допускають правонаступництва).

З упевненістю можна говорити про існування в праві своєрідних юридичних фактів-подій, які самостійно або у сполученні з іншими юридичними фактами зумовлюють виникнення правовідносин, призводять до зміни прав та обов'язків, або припиняють цивільні процесуальні правовідносини.

У своєрідному житті цілий ряд подій у своєму зародженні можуть залежати від волі людини, зокрема, народження людини, її смерть. Крім цього, сучасний стан розвитку науки і техніки збільшує можливості людини впливати на процеси і явища природи. Ті явища, які сьогодні не залежать від волі і свідомості людини (повені, землетруси), в майбутньому можуть стати керованими або частково керованими процесами. Разом з тим зазначена властивість не містить практичного навантаження для площини цивільного процесу, адже керованість вказаними процесами не матиме прямого впливу на процесуальні відносини. Для цивільного процесу практичне значення матимуть наслідки впливу вказаних «керованих» подій на хід розвитку самого процесу.

Серед значного розмаїття класифікаційних ознак поділу юридичних фактів-подій розглянемо їх поділ на абсолютні та відносні.

Абсолютні події – це явища, виникнення і розвиток яких не пов'язані з вольовою діяльністю суб'єктів. До їх числа відносяться стихійні лиха та інші природні явища (повінь, посуха, землетрус тощо). До абсолютних юридичних подій слід віднести такий юридичний факт, як природна смерть особи. Вказаний вид абсолютних, тобто не обумовлених ні в якій мірі вольовою діяльністю людей, юридичних подій може бути об'єднано в групу явища, що виражають прояв сил природи незалежно від дій та свідомості людини. Абсолютні юридичні події у своєму складі не вичерпуються тільки цією групою юридичних фактів. Говорячи про події, які є значущими для цивільного процесуального права, не слід забувати про такий важливий юридичний факт, як закінчення часу, в т. ч. встановленого для вчинення відповідних процесуальних дій.

Відносні події – це явища, що виникають з волі суб'єктів, проте розвиваються і виникають незалежно від їх волі. Так, смерть у результаті вбивства людини є відносною подією, адже сама подія (смерть) виникла в результаті вольових дій вбивці. Разом з тим ця подія (смерть) стала наслідком патологічних змін в організмі потерпілого і вже не залежать від волі вбивці.

У цивільному праві загальноприйнятим вважається той факт, що народження людини є юридичною подією. Проте, проектуючи це припущення на поняття «подія», виходить, що народження людини або не обумовлено вольовою діяльністю людей, або незалежно від волі осіб може призводити до виникнення процесуальних правовідносин. Народження особи є відносною юридичною подією, при якій діяльність деяких суб'єктів майбутнього правовідношення хоча й існує, проте юридично байдужа.

Відносні юридичні події є явищами, причиною виникнення яких є вольова людська діяльність, що впливає на подальший розвиток даного явища тільки до певного моменту, після якого явище виступає і розвивається самостійно, і на своєму заключному етапі розвитку призводить до виникнення юридичних наслідків. Так, народження людини є підставою для виникнення у неї цивільної процесуальної дієздатності, передбаченої ст. 28 ЦПК України.

Отже, юридичними фактами, як передумовою виникнення, зміни і припинення цивільних процесуальних правовідносин є події, але їх особливість полягає в тому, що події самі по собі не викликають процесуальних наслідків, вони можуть бути тільки приводом до вчинення відповідних дій учасниками процесу.

Розглянемо деякі аспекти впливу та реалізації юридичних фактів-подій у площині цивільних процесуальних правовідносин.

Подія у вигляді народження фізичної особи призводить до виникнення у неї цивільної процесуальної правоздатності (ст. 28 ЦПК України), проте для набуття подією юридичного значення необхідне вчинення відповідних процесуальних дій.

Так само подія у вигляді досягнення особою повноліття наділяє її цивільною процесуальною дієздатністю (ст. 29 ЦПК України), дозволяючи їй особисто здійснювати цивільні процесуальні

права та виконувати свої обов'язки в суді. Разом з тим для прояву цивільної процесуальної дієздатності необхідне вчинення особою дій у вигляді звернення до суду з відповідною заявою або вчинення судом процесуальних дій з метою залучення її до участі в процесі в якості відповідного учасника цивільного процесу.

Слід розуміти, що наділення особи цивільною процесуальною правоздатністю в результаті її народження та в подальшому наділення її цивільною процесуальною дієздатністю в результаті досягнення відповідного віку не призводить автоматично до виникнення та розвитку цивільних процесуальних правовідносин.

Іншим проявом події в цивільному процесі виступає смерть фізичної особи, яка може розглядатись, як абсолютний або відносний юридичний факт-подія. В загальному розумінні смерть як юридична подія, як правило, виступає правоприминаючою юридичною подією [3, с. 167].

З позиції цивільного процесуального законодавства смерть фізичної особи, як подія, пов'язується з настанням або можливістю настання відповідних процесуальних юридичних наслідків, зокрема:

1) **припинення у фізичної особи цивільної процесуальної правоздатності та дієздатності (ст. ст. 28-29 ЦПК України).** Смерть фізичної особи призводить до повного припинення у особи цивільної процесуальної правоздатності та дієздатності. При цьому для суду має значення сам факт смерті, що підтверджується відповідним документом (свідоцтво про смерть). Інші ознаки приналежності даної події до абсолютної чи відносної для суду не мають практичного значення;

2) **застосування процесуального правонаступництва у випадку, якщо спірні правовідносини допускають правонаступництво (ст. 37 ЦПК України).** Відповідно до ч. 1 ст. 37 ЦПК України у разі смерті фізичної особи суд залучає до участі у справі правонаступника відповідної сторони або третьої особи на будь-якій стадії цивільного процесу. Смерть фізичної особи обумовлює виникнення та реалізацію низки процесуальних дій та настання юридичних фактів. Насамперед, зацікавлена особа повинна подати заяву та поінформувати суд про смерть сторони чи третьої особи, які були учасниками процесу. Наступною процесуальною дією суду є розгляд вказаної заяви та, у випадку позитивного її вирішення, винесення відповідної ухвали про залучення до участі у справі правонаступника. Винесена ухвала, як процесуальний документ та юридичний акт, призводить до юридичного факту – прийняття в обов'язковому порядку правонаступником усіх дій, вчинених у цивільному процесі особою, яку він замінив, та набуття власних процесуальних прав та обов'язків.

За аналогією з правонаступництвом позивача норми ЦПК України не забороняють процесуальне правонаступництво третьої особи із самостійними вимогами, оскільки така третя особа має всі права позивача, то, відповідно, щодо неї можливе правонаступництво;

3) **розгляд цивільної справи іншим суддею спочатку, якщо під час процесу помер суддя, який розглядав справу.** Відповідно

до ст. 123 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції від 12.02.2015 р. [4] повноваження судді припиняються в разі його смерті. Норми ЦПК України (глава 3 розділ І) безпосередньо не врегульовують порядок заміни судді, який помер у процесі розгляду справи, іншим суддею. Для вирішення такої ситуації застосовуються положення ст. 159 ЦПК України, яка передбачає, що суд під час розгляду справи повинен безпосередньо дослідити докази у справі, при цьому справа розглядається одним і тим самим складом суду. У разі заміни одного із суддів під час судового розгляду справа розглядається спочатку. Враховуючи, що ст. 159 ЦПК України не містить чітких вказівок на підставу, за яких допускається заміна судді, цілковито можна припускати, що такою підставою є в т.ч. і смерть судді, як особи, яка здійснює правосуддя в цивільних справах.

Буквальне тлумачення ч. 2 ст. 159 ЦПК України дозволяє зробити висновки про наявність нібито певної правової суперечності, пов'язаної з визначенням порядку розгляду цивільної справи спочатку. Так, у досліджуваній частині статті йдеться про заміну саме «одного із суддів». Відповідно до ст. 18 ЦПК України цивільні справи у судах першої інстанції розглядаються одноособово суддею, який є головуючим і діє від імені суду, в судах апеляційної інстанції колегією у складі трьох суддів, в суді касаційної інстанції колегією у складі не менше трьох суддів, у Верховному Суді України колегіально.

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції від 12.02.2015 р. справи в судах розглядаються суддею одноособово, а у випадках, визначених процесуальним законом, – колегією суддів. Частиною 2 цієї статті чітко визначено: «суддя, який розглядає справу одноособово, діє як суд».

Змістовне тлумачення другого речення ч. 2 ст. 159 ЦПК України («У разі заміни одного із суддів під час судового розгляду справа розглядається спочатку») повинно здійснюватись в аспекті системного аналізу як норм ЦПК України, так і Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 р. Вказаний аналіз норм дозволяє констатувати, що при одноособовому розгляді цивільної справи в суді першої інстанції під заміною одного із суддів слід розуміти саме заміну судді як працівника суду, який в силу покладених на нього законом повноважень здійснює правосуддя в цивільних справах, діючи як суд та представляючи орган судової влади.

У разі смерті судді в процесі розгляду цивільної справи призначення нового судді здійснюється з дотриманням вимог ст. 11-1 ЦПК України, яка визначає загальні засади функціонування автоматизованої системи документообігу суду та у відповідності до Положення автоматизовану систему документообігу суду, затвердженої рішенням Ради суддів України № 30 від 26.11.2010 р. [5]

4) **обов'язок суду зупинити провадження у справі, якщо спірні правовідносини допускають правонаступництво (п. 1 ч. 1 ст. 201 ЦПК України).** Смерть фізичної особи може бути передумовою виникнення у мате-

ріальному праві загального (універсального) правонаступництва суб'єктивних цивільних прав з подальшою його проекцією на сферу цивільних процесуальних правовідносин. З огляду на досліджувану нами проблематику зазначимо, що суд повинен зупинити провадження у справі для забезпечення можливості спадкоємцям після прийняття спадщини вступити у цивільний процес за умови, якщо спірні правовідносини допускають правонаступництво. Смерть фізичної особи, як юридичний факт-подія, виступає передумовою для настання комплексу процесуальних дій та юридичних фактів, які полягають у наступному. Особи, які вважають себе спадкоємцями, подають заяву до суду, якою інформують про смерть спадкодавця, який виступав стороною у справі. Після отримання заяви та перевірки представленої інформації суд виносить ухвалу про зупинення провадження у справі до залучення до участі у справі правонаступника (п. 1 ч. 1 ст. 203 ЦПК України);

5) **закриття провадження у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва (п. 6 ч. 1 ст. 205 ЦПК України).** Норми ЦПК України не передбачають чіткого та вичерпного переліку спірних правовідносин, за яких не допускається процесуальне правонаступництво. В цьому відношенні досліджуваний п. 6 ч. 1 ст. 205 ЦПК України напряду пов'язаний з нормами цивільного та сімейного законодавства. Головною підставою для застосування вказаного пункту є наявність спірних правовідносин, які нерозривно пов'язані з особою, яка є стороною у справі. Смерть фізичної особи у вигляді юридичного факту-події є передумовою настання спадкових правовідносин. Відповідно до ст. 1219 ЦК України не входять до складу спадщини права та обов'язки, що нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема: особисті немайнові права; право на участь у товариствах та право членства в об'єднаннях громадян, якщо інше не встановлено законом або їх установчими документами; право на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я; права на аліменти, пенсію, допомогу або інші виплати, встановлені законом; права та обов'язки особи, як кредитора або боржника, передбачені ст. 608 ЦК України.

Не допускають правонаступництва деякі, крім вище вказаних, сімейні правовідносини. Зокрема правонаступництво не відбувається при розгляді у суді справи про визнання батьківства (ст. 129 СК України) або про позбавлення батьківських прав (ст. 164 СК України), якщо в процесі розгляду справи помирає батько або мати, які виступали відповідачем у процесі.

Таким чином, смерть фізичної особи, як юридичний факт-подія, виступає передумовою для закриття провадження у справі. Для цього зацікавлена особа (спадкоємець) або інша зацікавлена особа подає до суду заяву, повідомляючи про смерть сторони у справі. Після отримання заяви та перевірки представленої інформації на предмет того, які саме спірні правовідносини не допускають правонаступництва, з дотриманням всіх про-

цесуальних вимог суд виносить ухвалу про закриття провадження у справі. Винесена ухвала закріплює правоприміняючий процесуальний юридичний факт;

6) **залишення заяви без розгляду, якщо належним чином повідомлений позивач повторно не з'явився у судові засідання (п. 3 ч. 1 ст. 207 ЦПК України).** Так, після повторного належним чином повідомлення про час та місце розгляду, та до дня призначеного судового засідання може настати смерть позивача, що унеможливить його прибуття до суду. За певних обставин відсутність у судді, або інших осіб, які беруть участь у справі, будь-якої інформації про смерть позивача, як юридичного факту-події, може бути підставою для винесення судом ухвали про залишення заяви без розгляду;

7) **настання умов для проведення заочного розгляду справи (ст. 224 ЦПК України).** Проводячи аналогію з попереднім прикладом, можна змодельювати ситуацію, при якій після повторного належного повідомлення відповідача про час та місце розгляду справи останній помирає. Комплекс таких факторів, як смерть відповідача (юридичний факт-подія), розписка відповідача про одержання судової повістки, відсутність у судді та осіб, які беруть участь у справі, інформації про смерть відповідача слугуватимуть умовою для винесення судом ухвали про заочний розгляд справи;

8) **можливість виклику відповідача до суду через оголошення у пресі.** Відповідно до ч. 9 ст. 74 ЦПК України відповідач, зареєстроване місце проживання (перебування), місцезнаходження чи місце роботи якого невідоме, викликається в суд через оголошення у пресі. Припустимо, що після відкриття судом провадження у справі помирає відповідач, якому суд надіслав повістку про виклик до суду. В результаті смерті відповідача (юридичний факт-подія) вручити повістку останньому не представляється можливим. У свою чергу, в судді та осіб, які беруть участь у справі, може бути відсутня інформація про смерть відповідача. На практиці вирішення такої ситуації з метою економії процесуального часу розгляду справи судами здійснюється з урахуванням ч. 3 ст. 122 ЦПК України. У вказаній частині визначено, що у разі, якщо відповідачем у позовній заяві вказана фізична особа, що не є суб'єктом підприємницької діяльності, суд не пізніше двох днів із дня надходження позовної заяви до суду звертається до відповідного органу реєстрації місця перебування та місця проживання особи щодо надання інформації про зареєстроване місце проживання (перебування) такої фізичної особи. У разі, якщо отримана судом інформація не дає можливості встановити зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) фізичної особи, суд вирішує питання про відкриття провадження у справі. При цьому подальший виклик такої особи як відповідача у справі здійснюється через оголошення у пресі. Аналогічне положення визначено ч. 9 ст. 74 ЦПК України. У змодельованій нами ситуації виходить, що у випадку відсутності у судді інформації про

смерть відповідача, за умови існування інформації про зареєстроване місце проживання, останньому надсилаються повістки про виклик, які з об'єктивних причин повертаються до суду з відміткою поштової установи про неможливість вручення. За таких умов суд з дотриманням вимог ч. 9 ст. 74 та ч. 3 ст. 122 ЦПК України вважає відповідача повідомленим про місце та час розгляду справи, що дозволяє йому перейти до її заочного розгляду. Слід зазначити, що суди повсякчасно дотримуються вказаної процедури при розгляді цивільних справ.

Проте деякі судді вважають за можливе застосування виклику відповідача до суду через оголошення у пресі, виходячи за межі вказаної процедури. Так, наприклад, Васильківським міськрайонним судом Київської області при розгляді у 2010–2011 р.р. цивільної справи № 2-389/2011 р. за позовом Л. до С. та С. про стягнення боргу [6] при відкритті провадження у справі з органу реєстрації місця перебування та місця проживання особи було отримано інформацію про зареєстроване місце проживання (перебування) особи С. та особи С., якою підтверджено їх реєстрацію за однією адресою. Вказаним особами два рази підряд було надіслано повістки, які повернулись до суду з відміткою про неможливість їх вручення у зв'язку з відсутністю вказаних осіб за постійним місцем проживання. Після цього суд запропонував позивачеві надіслати телеграму про виклик вказаних осіб на судові засідання, яка також вручена не була. Враховуючи це, судом було застосовано виклик відповідачів до суду шляхом публікації судової повістки у пресі.

Отже, цілком можна допустити, що неявка особи, місце проживання якої підтверджено органом реєстрації місця перебування та місця проживання особи може бути викликана її смертю, про що суду буде невідомо. Суд, в деякій мірі виходячи за рамки положень ЦПК України, намагається використати всі процесуальні можливості для повідомлення відповідача про час та місце розгляду справи, що і підтверджує нашу позицію про можливість застосування виклику останнього до суду через настання юридичного факту-події у вигляді смерті відповідача.

Крім вищевикладеного в якості окремого юридичного факту-події можна розглядати тимчасову або тривалу непрацездатність особи, яка бере участь у розгляді цивільної справи, викликана її хворобою. Захворювання особи традиційно розглядається як юридичний факт-подія, що не залежить від волі людини. Для цивільного процесуального права в даному аспекті має значення тривалість захворювання особи.

Нетривале захворювання особи може слугувати підставою для відкладення розгляду цивільної справи відповідно до ст. 169 ЦПК України. Для цього сторона, або особа, яка бере участь у справі, повинна завчасно повідомити суд про наявність у неї хвороби, з подальшим підтвердженням цієї обставини медичним документом, а суд вказану причину неприбуття до суду може визнати поважною. Як результат, судом виноситься ухвала

про відкладення розгляду цивільної справи на певний час.

Тривале ж захворювання сторони може бути підставою для застосування судом права на зупинення провадження у справі (п. 2 ч. 1 ст. 202 ЦПК України), якщо таке захворювання підтверджене медичною довідкою та викликає можливість явки до суду протягом тривалого часу.

Абсолютні або відносні юридичні факти-події (повінь, землетрус, пожежа в результаті блискавки, умисний підпал, коротке замикання) можуть бути підставою для реалізації такої процесуальної дії, як відновлення втраченого судового провадження, передбаченого ст. ст. 402–409 ЦПК України. Протягом останніх років в Україні непоодинокими стали випадки виникнення пожеж у приміщеннях судів. Так, наприклад, 11.03.2014 р. сталася масштабна пожежа у двоповерховій будівлі Яворівського районного суду Львівської області, в результаті чого значна частина архіву суду була знищена вогнем. Як наслідок, настання юридичного факту-події призводить до можливості застосування відновлення втраченого судового провадження у цивільній справі за заявою осіб, які брали участь у справі, або за ініціативою суду.

Висновки. Як і будь-які інші життєві обставини, події можуть бути віднесені до юридичних фактів-подій у тому випадку, якщо вони тягнуть за собою виникнення відповідних процесуальних юридичних наслідків. Це можливо лише тоді, коли норма права передбачає для відповідної моделі події настання відповідних наслідків. Такий висновок обумовлений тим, що юридичні факти-події, як обставини, не залежні від волі людини, не можуть розглядатися в якості самостійних процесуальних юридичних фактів: події набувають значення тільки в поєднанні з процесуальними діями, а отже, не мають ознак самостійних процесуальних фактів, які здатні спричинити настання процесуальних наслідків.

Як результат, можна говорити про існування в цивільному процесуальному праві певних юридичних фактів-подій, які самостійно або у сполученні з іншими юридичними фактами зумовлюють виникнення, зміну або припинення цивільних процесуальних правовідносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильковський Е.В. Учебник гражданского права. – СПб.: Книж. маг. Н.К. Мартынова, 1894. – 168 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпін': ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Анікіна Г.В. Смерть фізичної особи як юридичний факт / Г.В. Анікіна // Університетські наукові записки. – 2008. – № 4 (28). – С. 166-170.
4. Про судоустрій і статус судів: Закон України в редакції від 12.02.2015 р. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 18, № 19-20. – ст. 132.
5. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: рішення Ради суддів України № 30 від 26.11.2010 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/969076/polozhenniapasds>.
6. Цивільна справа № 2-389/2011 р. Васильківського міськрайонного суду Київської області за позовом Л. до С. та С. про стягнення боргу // Архів Васильківського міськрайонного суду Київської області.